

Programma 6 | Sociaal domein

Programma 6 | Sociaal domein

Inwoner voorop

Bij alle ondersteuning die we bieden, staan de inwoner en zijn omgeving voorop. Daarbij geldt 'voorkomen is beter dan genezen'. We richten ons dus vooral op preventie.

Betaald werk

We gaan een extra inspanning leveren om mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt aan een baan te helpen. We doen dit samen met onze partners in de arbeidsmarktregio. Hierdoor hebben minder mensen een bijstandsuitkering nodig en halen zij eigenwaarde uit het verdienen van eigen inkomen.

Armoede

We hebben als gemeente een beperkte rol bij het tegengaan van armoede. Die rol nemen we, bijvoorbeeld door meer in te zetten op schuldenpreventie. Een ander voorbeeld is dat we ervoor zorgen dat meer mensen die ervoor in aanmerking komen daadwerkelijk gebruik maken van onze gemeentelijke inkomensvoorzieningen.

Zorg

In de toekomst willen we als gemeente de zorg bereikbaar en betaalbaar houden. We hebben daarbij drie uitdagingen: de vraag neemt toe (vergrijzing), de arbeidsmarkt is krap (minder handen in de zorg) en de kosten stijgen (de gemeentebegroting moet sluitend zijn). De Friese gemeenten en zorgpartijen onderzoeken deze uitdagingen. Samen kijken wij welke maatregelen ons hierin kunnen helpen. De afspraken komen in het regioplan van het Fries Integraal Zorgakkoord (FrIZA) te staan.

We richten ons daarbij vooral op het voorkomen van duurdere zorg (preventie). Daarbij staat de directe leefomgeving van de inwoner (de sociale basis) centraal. Daarvoor zetten we diverse maatregelen in, die hierna in dit programma van de begroting aan de orde komen. Ook hierin werken we vaak met anderen samen, bijvoorbeeld op het terrein van wonen en zorg.

Jeugdhulp

Bij de jeugdhulp gaat het allereerst om de jeugdige en om wat die nodig heeft. Tegelijk besteden we een groot deel van onze begroting aan die jeugdhulp. Daarom houden we deze hulp bereikbaar én betaalbaar. Ook hier richten we ons nadrukkelijk op het voorkomen van (duurdere) zorg. Net zoals we dat bij de WMO/zorg doen, nemen we diverse maatregelen om dat te bereiken. Daarbij werken we nauw samen met de scholen.

Dorpen

Hoe we met onze dorpen omgaan, staat ook in dit programma van de begroting. Nieuw dorpenbeleid wordt leidend voor de komende jaren. Daarnaast gaan we verder met de dorpstafels. Verder gaan de dorpen en de gemeente de eerste actieplannen voor de dorpshuizen uitvoeren.

Vluchtelingen

Nog steeds vragen zowel vluchtelingen uit Oekraïne als statushouders en vluchtelingen uit de rest van de wereld onze aandacht. De huisvesting van vluchtelingen en statushouders voeren wij projectmatig uit. Dat staat daarom in de paragraaf Projecten.

Kaderstellende documenten

Preventieagenda Opsterland 2021-2030

Beleidsnota nieuwe Wet inburgering 2022

Fryske Regiovisie Jeugd

Visie complementaire ondersteuning

Kadernota Dorpshuizenbeleid 2021 - 2026

Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Opsterland 2023

Verordening beslistermijn schuldhulpverlening Opsterland

Re-integratieverordening gemeente Opsterland 2023

Verordening Hart voor de Jeugd 2020

Reguliere werkzaamheden

- Verstrekken bijstandsuitkeringen

- Ondersteuning bij re-integratie naar regulier werk of werk via Caparis
- Aanbieden jeugdhulp en andere ondersteuning voor kinderen, jongeren en gezinnen
- Aanbieden ondersteuning WMO voor ouderen, mantelzorgers e.d. (bijvoorbeeld huishoudelijke hulp, hulpmiddelen, gehandicaptenparkeerplaats)
- Zorgen voor dagbesteding en begeleiding
- Ondersteuning bij geldzorgen en schulden
- Zorgen voor inburgering statushouders
- Zorgen voor opvang vluchtelingen Oekraïne
- Subsidiëren sociaal-cultureel werk
- Bieden welzijnswerk (jongerenwerk e.d.)
- Ondersteuning dorpen, dorpsuizen en plaatselijk belangen
- Behandeling klachten en bezwaren

Thema Uitvoering sociale wetgeving

Doelstellingen

In 2024 gaan er - ten opzichte van 2023 - minstens net zoveel mensen uit de bijstand en er komen minder mensen in de bijstand

We verlagen of stabiliseren het aantal bijstandsuitkeringen. Dat doen we door minstens net zoveel mensen als in 2023 uit de bijstand te laten uitstromen. We voorkómen dat in 2024 meer mensen dan in 2023 de bijstand instromen. We vergelijken onze cijfers ook met vergelijkbare gemeenten in onze regio. Dat doen we op basis van de benchmark Divosa Werk en Inkomen.

Maatregelen

Caparis ontwikkelt zich in de periode 2023-2026 naar een toekomstbestendig sociaal ontwikkelbedrijf

Omschrijving (toelichting)

De structuur van ons sociaal ontwikkelbedrijf Caparis NV verandert. Dat komt doordat de instroom in de sociale werkvoorziening is afgesloten en er meer instroom van nieuwe doelgroepen komt vanuit de Participatiewet. Daarom gaat Caparis zich de komende jaren ontwikkelen tot een toekomstbestendig sociaal ontwikkelbedrijf voor mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt.

Dat vraagt ook inzet van ons als gemeente. In 2024 gaan we als gemeente 5 extra afspraakbanen en 2 extra plekken Beschut Werk bij Caparis vullen. Ook gaan er inburgeraars bij Caparis aan het werk - zie hierna.

Kwaliteit (toelichting)

We actualiseren in 2024 het implementatieplan Meteen in Beweging

Omschrijving (toelichting)

Het is belangrijk de re-integratie vanaf dag één te starten. Hier beginnen wij al mee bij het eerste contact van een inwoner met de gemeente via de poortwachter. Daarvoor zetten we ook ons implementatieplan 'Meteen in Beweging' in. In 2024 actualiseren we dit implementatieplan.

Kwaliteit (toelichting)

We intensiveren in 2024 onze aanpak voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt

Omschrijving (toelichting)

Binnen de groep uitkeringsgerechtigden wordt het aandeel mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt steeds groter. Dat komt doordat uitkeringsgerechtigden die makkelijker aan het werk kunnen, snel uitstromen door de krappe arbeidsmarkt.

1. We ontwikkelen in 2024 een traject gericht op maatschappelijke participatie en op het mensen in beweging krijgen door sport en bewegen.
2. We ronden in 2024 het onderzoek af naar de mogelijkheden van basisbanen voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Daarmee voeren we de motie van de gemeenteraad uit (juli 2023).

Kwaliteit (toelichting)

We stimuleren de participatie van inburgeraars, onder andere met 16 werkervaringsplekken bij Caparis .

Omschrijving (toelichting)

Voor inburgeraars hebben we een weekvullend programma op grond van de Wet Inburgering 2021. Het doel is dat inburgeraars zo snel mogelijk actief meedoen en zo snel mogelijk uitstromen naar betaald werk. Een deel van de participatieplekken van inburgeraars wordt ingevuld door werkervaring op te doen bij Caparis.

Kwaliteit (toelichting)

We werken in 2024 de Strategische Koers 2022-2026 voor de arbeidsmarktregio uit in meerdere uitvoeringsplannen.

Omschrijving (toelichting)

De gemeente Opsterland werkt samen met onder andere onderwijspartners, zorgpartijen, UWV, de provincie en andere gemeenten. Wat we samen willen bereiken hebben we vastgelegd in de Strategische Koers 2022-2026 voor de Arbeidsmarktregio (Fryslân Werkt). Wij werken samen omdat onze werkzoekenden ook buiten onze gemeente aan de slag kunnen. De focus ligt daarbij op drie strategische doelen: een leven lang leren stimuleren, de duurzame inzetbaarheid verhogen en de arbeidsmobiliteit bevorderen.

In 2024 werken we deze koers verder uit in meerdere programmaplannen.

Kwaliteit (toelichting)

Doelstellingen

Inwoners leven niet in armoede

We bestrijden armoede en we vergroten de bestaanszekerheid van kwetsbare inwoners. Daar sluit ons beleid op aan: beleid voor gemeentelijke inkomensvoorzieningen, armoede- en minimebeleid en de gemeentelijke schuldhelpverlening. De afgelopen tijd is de inflatie vooral door de energieprijzen fors gestegen. Daardoor is het voor een aantal inwoners moeilijker geworden om een leven in armoede te voorkomen. Daarom besteden we hier in 2024 extra aandacht aan. De rol van ons als gemeente is beperkt. De Rijksoverheid kan het meeste doen om armoede tegen te gaan.

Maatregelen

We maken in 2024 een communicatieplan gemeentelijke inkomensvoorzieningen

Omschrijving (toelichting)

Inwoners moeten op de hoogte zijn van de voorzieningen waarvan zij gebruik kunnen maken. Bij armoede en schuldhulpverlening zijn er diverse groepen die een specifieke communicatie-aanpak nodig hebben. Denk hierbij aan inwoners waarbij sprake is van laaggeletterdheid, een taalbarrière, gebrek aan digitale vaardigheden of inwoners met een verstandelijke beperking. Om deze inwoners te kunnen bereiken wordt een communicatieplan armoede gemaakt, waarin we onze communicatie afstemmen op de behoeften van de doelgroep.

Kwaliteit (toelichting)

In 2024 komt er een beleidsplan voor armoede en schulden

Omschrijving (toelichting)

De afgelopen jaren is het voorkómen van schulden steeds belangrijker geworden. Dat is terug te vinden in de gewijzigde Wet schuldhulpverlening en in ons gemeentelijke beleid voor preventie. In 2024 trekken we deze lijn door. We stellen een beleidsplan 'armoede en schuldhulpverlening' op.

Kwaliteit (toelichting)

We voeren in 2024 de Voorzieningenwijzer in

Omschrijving (toelichting)

We willen dat inwoners die recht hebben op inkomensondersteuning, die ondersteuning ook krijgen. De eerste stap is dat inwoners weten dat de regelingen er zijn. De voorzieningenwijzer geeft mensen dit inzicht. Onze inwoners kunnen met hun DigiD en inkomensgegevens direct kijken waar ze recht op hebben.

Kwaliteit (toelichting)

We bereiden ons in 2024 voor op de wetswijzing 'Participatiewet in Balans'.

Omschrijving (toelichting)

Het Rijk werkt aan het wetsvoorstel 'Participatiewet in balans'. Deze wet treedt waarschijnlijk op 1 januari 2025 in werking. 'De menselijke maat', 'vertrouwen' en 'eenvoud' zijn de kernwoorden voor deze wetwijziging. We gaan ons op deze wetswijziging in 2024 voorbereiden. Dat kan betekenen dat we werkprocessen en gemeentelijk beleid moeten aanpassen.

Kwaliteit (toelichting)

Thema Maatschappelijke ondersteuning

Doelstellingen

Inwoners houden de regie over hun eigen leven en kunnen zelfstandig blijven wonen.

Inwoners houden de regie over hun eigen leven. Zo kunnen zij zelfstandig blijven wonen. De gemeente en andere professionals maken dit mogelijk, ze stimuleren en ondersteunen als dat nodig is. De mienskip vormt daarbij een sterke basis waar inwoners op terug kunnen vallen.

Maatregelen

We maken in 2024 een regionale uitvoeringsagenda op het gebied van wonen en zorg

Omschrijving (toelichting)

Samen met de andere gemeenten in Zuidoost-Friesland en met woon- en zorgpartners hebben wij in 2023 een analyse uitgevoerd. We weten nu wat de opgave is die we in Friesland hebben op het gebied van wonen en zorg. In 2024 maken we een uitvoeringsagenda. Daarin staat wat het concreet voor onze regio en onze gemeente betekent én welke maatregelen nodig zijn.

Kwaliteit (toelichting)

We voeren in 2024 een verkennend onderzoek uit naar de ondersteuning van mensen met onbegrepen gedrag

Omschrijving (toelichting)

Ook in onze gemeente zijn er mensen met onbegrepen gedrag (eerder noemden we dat verward gedrag). We gaan in 2024 een verkennend onderzoek uitvoeren. We kijken of er aanvullende maatregelen nodig zijn om deze inwoners te ondersteunen. Bijvoorbeeld om zelfstandig te kunnen blijven wonen.

Kwaliteit (toelichting)

Wij stellen in 2024 een lokale inclusieagenda op

Omschrijving (toelichting)

Elke gemeente moet op basis van het VN-Verdrag Handicap een lokale inclusieagenda maken. Het VN-Verdrag heeft als doel dat de wereld toegankelijk en inclusief wordt voor iedereen. Mensen met een beperking ervaren vaak achterstanden. Daardoor kunnen zij niet volwaardig meedoen. De samenleving moet ervoor zorgen dat die achterstanden verdwijnen.

We stellen in 2024 een lokale inclusieagenda op. Daarin laten we zien hoe we daar in Opsterland voor gaan zorgen.

Kwaliteit (toelichting)

Wij stellen in 2024 een nieuwe subsidieregeling voor sociaal-cultureel werk op

Omschrijving (toelichting)

In een groot deel van onze dorpen is er sociaal-cultureel werk (SCW), zoals ouderenwerk. We evalueren de huidige regeling huisvestingskosten SCW. Daarna stellen we in 2024 een nieuwe subsidieregeling op.

Kwaliteit (toelichting)

Wij stellen in 2024 een uitvoeringsagenda dementievriendelijke gemeente op

Omschrijving (toelichting)

Omdat er steeds meer oudere mensen zijn, komen er ook (fors) meer mensen met dementie. Meer mensen met dementie zullen in de individuele thuissituatie wonen. Dit levert een aantal specifieke uitdagingen op. In 2023 hebben wij beleid opgesteld over dit onderwerp. We stellen in 2024 hiervoor

een uitvoeringsagenda op. Daarin staan concrete stappen om een dementievriendelijke gemeente te worden.

Kwaliteit (toelichting)

Wij stellen in 2024 een welzijnsagenda op om de sociale basis te versterken

Omschrijving (toelichting)

De sociale basis van onze dorpen bestaat uit informele netwerken, burgeractiviteiten en betekenisvolle relaties tussen inwoners onderling. Met andere woorden: de mienskip. Een sterke sociale basis zorgt ervoor dat mensen elkaar kunnen ondersteunen. Ze hoeven dan minder snel terug te vallen op professionele hulp. We gebruiken een passende methode om per dorp te bekijken wat nodig is om de sociale basis te versterken. Hierbij kijken we ook naar de mogelijkheid van dorpskamers.

Voor deze aanpak stellen wij in 2024 een welzijnsagenda op.

Kwaliteit (toelichting)

Wij stellen in 2024 mantelzorgbeleid op

Omschrijving (toelichting)

Mantelzorg is alle hulp aan een hulpbehoevende door iemand uit zijn directe sociale omgeving. Het gaat daarbij om hulp die verder gaat dan de normale (gebruikelijke) zorg voor elkaar. De inzet van de mantelzorg wordt steeds belangrijker. Dat komt onder andere door vergrijzing en personeelskrapte in de zorg. Tegelijkertijd verwachten we op basis van prognoses dat er steeds minder mantelzorgers zullen zijn.

We stellen in 2024 mantelzorgbeleid op. Zo laten we zien hoe we daar in Opsterland mee omgaan.

Kwaliteit (toelichting)

Doelstellingen

Met preventie voorkomen en beperken we problemen en versterken we de zelfredzaamheid

Wij werken aan een samenleving met inwoners die samenredzaam zijn en zich op elkaar betrokken voelen. Een samenleving waarin iedereen zich goed kan ontwikkelen, in een gezonde en veilige omgeving. Inwoners die actief deelnemen aan de samenleving helpen mee aan de vitaliteit en het welzijn van die samenleving. We zoeken oplossingen meer in de eigen leefwereld van inwoners dan in professioneel handelen. We gaan eerder en beter in gesprek met inwoners. We sluiten aan bij vraagstukken in en van het dorp. Zo zorgen we ervoor dat we toekomstbestendig voorzieningen aan onze inwoners leveren.

Maatregelen

We stellen in 2024 een plan van aanpak op voor GALA en voeren dat uit.

Omschrijving (toelichting)

Wij ontvangen een brede specifieke uitkering (SPUK) voor GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord). We stellen hiervoor in 2024 een plan van aanpak op. Daarin leggen we vast wat we met deze middelen gaan doen. Voor een groot deel gaat het niet om nieuwe middelen, maar zijn bestaande middelen samengevoegd onder de noemer GALA. Veel onderwerpen uit het GALA zijn daarom bestaande activiteiten in de preventieagenda. De preventieagenda en het plan van aanpak voor het GALA gaan elkaar versterken. We maken samen met de dorpen een lokale aanpak.

Kwaliteit (toelichting)

We voeren het actieplan preventie voor 2024 uit

Omschrijving (toelichting)

De omslag naar de voorkant, naar preventie, is nodig. Dat helpt om de zorg toekomstbestendig te maken. In 2021 heeft de raad de Preventieagenda 2021-2030 vastgesteld. Hierin vormen zeven actielijnen het uitgangspunt. We stellen jaarlijks een actieplan preventie op. In dit actieplan werken we de actielijnen van de preventieagenda uit. Dit plan werken we in de loop van het jaar verder uit met onze partners en inwoners. In 2024 staat het gesprek met onze stakeholders over preventie voorop. Als zij het belang van preventie zien, zullen zij daarna ook hun eigen aanpak daarop aanpassen.

Kwaliteit (toelichting)

Thema Jeugdhulp

Doelstellingen

Jeugdigen ontwikkelen zich zo goed mogelijk

Door vroegsignalering en preventie ondersteunen we (aanstaande) kwetsbare ouders en kwetsbare jeugdigen op een toegankelijke manier. We zijn waar de jeugdige is. En we hebben netwerkgerichte brede aanpak. Daarmee bereiken we het volgende:

- Ouders zijn veerkrachtig. Ze hebben minder professionele hulp nodig.
- Kinderen en ouders met een hulpvraag zijn sneller in beeld. Ze worden eerder geholpen.
- Het middelengebruik onder jeugdigen daalt. Ouders geven hierin het goede voorbeeld.
- Er is een doorgaande lijn in zorg en ondersteuning. (Jong)volwassenen raken niet tussen “wal en schip”.
- Lichte opgroei- of opvoedvragen lossen we zoveel mogelijk op in het dagelijks leven.
- De sociale en pedagogische basis voor jeugdigen in onze gemeente is in 2025 versterkt.

Maatregelen

We ontwikkelen in 2024 een aanpak voor samenwerking tussen het onderwijs en de zorg voor jeugd

Omschrijving (toelichting)

We werken met het onderwijs aan een aanpak die de sociale en pedagogische basis versterkt (daarvan maakt het onderwijs deel uit). We signaleren vroegtijdig jeugdigen met problemen. Jeugdigen en ouders met lichte opvoed- en opgroevragen kunnen laagdrempelig terecht op school. We investeren in de samenwerking tussen onderwijs en zorg. Dat doen we samen met andere partners die bij het kwetsbare kind betrokken zijn.

We ontwikkelen hiervoor in 2024 een integrale aanpak voor het onderwijs en de zorg voor jeugd. We monitoren de uitvoering ervan.

Kwaliteit (toelichting)

We ontwikkelen in 2024 een preventieve aanpak voor jongeren en jongvolwassenen tussen de 16 en 27 jaar

Omschrijving (toelichting)

Met het toekomstplan 18-/18+ ontwikkelen we een preventieve aanpak. We ondersteunen kwetsbare jongeren en jongvolwassenen (tussen de 16 en 27 jaar). Zodat ze meedoen en zich kunnen redden in de maatschappij. Het gebiedsteam gaat dit toekomstplan verder ontwikkelen en invoeren.

We ontwikkelen hiervoor dus in 2024 een aanpak. We monitoren de uitvoering. Als dat nodig blijkt, verbeteren we de aanpak.

Kwaliteit (toelichting)

We ontwikkelen in 2024 een preventieve aanpak voor jongeren van 10 tot 18 jaar

Omschrijving (toelichting)

We richten ons op een gezonde levensstijl en sociale inclusie. Zo voorkomen wij middelengebruik onder jongeren. En we dringen eenzaamheid terug. Onderdeel van deze aanpak is dat de jongeren meedoen aan culturele en sportieve activiteiten. We leggen hiervoor verbindingen tussen inwoners, scholen, verenigingen, kinderopvang, jongerenwerk, bibliotheken, enzovoort.

Hiervoor ontwikkelen wij in 2024 een integrale en preventieve aanpak voor opgroeien in een kansrijke omgeving. Deze aanpak is voor jeugdigen van 10 tot 18 jaar. We doen dat via de Fryske Mienskip Oanpak. We monitoren de uitvoering.

Kwaliteit (toelichting)

We ontwikkelen in 2024 een preventieve aanpak voor kinderen tussen de -10 maanden en 7 jaar

Omschrijving (toelichting)

Met het programma 'Kansrijke start' werken we samen met lokale partners die betrokken zijn bij (aanstaande) gezinnen met jonge kinderen (tot 1000 dagen). We versterken zo het opvoedkundig klimaat en het voorliggende (preventieve) veld. Zo bieden wij een passend en compleet aanbod aan jeugdigen en hun ouders. We geven informatie en advies en we zorgen voor ontmoeting, lichte opvoedondersteuning en individuele hulp voor jeugdigen en hun gezinnen. We investeren in de kwaliteit van het gebiedsteam en in de samenwerking met partners die bij het kwetsbare kind betrokken zijn.

We monitoren de uitvoering van deze aanpak.

Kwaliteit (toelichting)

Doelstellingen

Voor de meest kwetsbare jeugdigen en hun gezinnen is passende jeugdhulp beschikbaar

Soms hebben kinderen en gezinnen jeugdhulp nodig. We letten dan altijd op de situatie van het gezin waarin een jeugdige opgroeit. Het moet voor jeugdigen en hun ouders helder zijn waar jeugdhulp voor is en waarvoor niet. Met beperkte mensen en middelen maken wij duidelijke keuzes wie in aanmerking komt voor professionele jeugdhulp. Daarbij helpen wij de meest kwetsbaren altijd. Onze doelen zijn:

- Jeugdigen en hun gezinnen ontvangen zware jeugdhulp zo lang als dat nodig is.
- Professionals weten wanneer ze kwetsbare jeugdigen en hun gezinnen moeten verwijzen naar professionele jeugdhulp.
- Jeugdigen maken in 2025 minder gebruik van residentiële jeugdhulp dan in 2023.

Maatregelen

We monitoren in 2024 de eenduidige werkwijze voor de indicaties van de Jeugdwet

Omschrijving (toelichting)

In 2023 zijn we gestart met het werken met het Fries Ondersteuningsplan. In zo'n plan staat welke hulp nodig is om gezond en veilig op te groeien naar zelfstandigheid en voor het gezin om zelfredzaam te zijn. Hiervoor brengen we met elkaar in beeld welke resultaten we gaan halen. De ingezette hulp en ondersteuning staan in het plan. Alle hulpverleners zijn hierin in beeld. Ook de evaluatie komt in het plan. Zo blijven we de juiste hulp en ondersteuning inzetten en blijft de situatie actueel.

In 2024 monitoren we deze werkwijze. Als het nodig is verbeteren we die.

Kwaliteit (toelichting)

We stellen in 2024 een jaarplan op bij de Fryske regiovisie jeugdhulp 2022-2026 en brengen de gevolgen van de Hervormingsagenda Jeugd in beeld

Omschrijving (toelichting)

In de Fryske regiovisie jeugdhulp staat wat we met de jeugdhulp voor de periode 2023-2026 willen bereiken. De Friese gemeenten leveren blijvend passende en kwalitatief hoogwaardige jeugdhulp.

1. We stellen hiervoor in 2024 samen met de andere Friese gemeenten een jaarplan op.
2. Daarnaast brengen we, met de andere Friese gemeenten, de gevolgen van de Hervormingsagenda Jeugd in beeld. In deze agenda hebben gemeenten en Rijk afspraken gemaakt over de toekomst van de jeugdhulp. Wij vertalen de gevolgen naar de gemeente Opsterland.

Kwaliteit (toelichting)

We borgen in 2024 de afspraken inkoop Jeugdhulp 2023 en het contractmanagement in de verordening Jeugdhulp

Omschrijving (toelichting)

In de nieuwe inkoop van jeugdhulp door Sociaal Domein Friesland zit een aantal aanpassingen. Die verschillen van de eerdere uitvoering door het Gebiedsteam. Deze aanpassingen liggen vast in de verordening Jeugdhulp. Het Gebiedsteam is de spil in de uitvoering van de nieuwe afspraken.

In 2024 borgen wij de juiste uitvoering van de afspraken.

Kwaliteit (toelichting)

Wij ontwikkelen in 2024 een aanpak gericht op het normaliseren van problematiek

Omschrijving (toelichting)

We ontwikkelen in 2024 een aanpak gericht op het normaliseren van problematiek bij jeugdigen en hun ouders.

We maken afspraken met externe verwijzers over het indiceren van zorg met behulp van het zogeheten opvoedkwadrant. We monitoren en controleren op de hoge intensiteiten. Zo ontvangen jeugdigen en hun ouders niet onnodig lang zware jeugdzorg. Ook het bieden van complementaire

ondersteuning, als “niveau” van ondersteuning tussen preventie en zwaardere zorg, is onderdeel van de aanpak.

We monitoren de uitvoering van deze aanpak.

Kwaliteit (toelichting)

Thema Dorpenbeleid en dorpshuizen

Doelstellingen

In elk dorp waar nu ook een dorpshuis is, is een dorpshuisfunctie aanwezig

In elk dorp waar nu een dorpshuis is, blijft een toekomstbestendige dorpshuisfunctie aanwezig. Dat vergroot de sociale samenhang. We gaan daarbij uit van maatwerk per dorp. Hoe zo'n ontmoetingsruimte er uit ziet, kan heel verschillend zijn.

De kracht van de dorpshuisbesturen is het grote zelforganiserend vermogen. De inwoners en hun ideeën staan centraal. Dit past bij de ontwikkelingen in de samenleving en bij het coalitieakkoord “Mei-inoar foarút”.

We hebben als gemeente een verbindende rol en we maken de dorpshuisfunctie mede mogelijk. We zorgen voor de juiste randvoorwaarden. Daardoor kunnen de dorpshuisbesturen zelf duurzaam zo'n dorpshuisfunctie exploiteren. We streven ernaar dat dorpshuisbesturen zelfredzaam zijn. Zij beheren, exploiteren en onderhouden de dorpshuizen in hun eigen dorp.

Maatregelen

We voeren in 2024 voor vijf dorpshuizen de actieplannen vanuit de koersplannen uit

Omschrijving (toelichting)

In 2022 zijn voor alle dorpshuizen koersplannen opgesteld. Daarin staat onder andere wie eigenaar is en hoe de staat van onderhoud is. In 2023 zijn hiervoor actieplannen opgesteld en de eerste twee zijn opgestart.

1. We voeren in 2024 voor vijf dorpshuizen de actieplannen uit. De rest volgt in 2025 en 2026.
2. We laten meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's) opstellen voor de dorpshuizen die niet in eigendom zijn van de gemeente.
3. We onderzoeken op basis van de MJOP's de mogelijkheden voor een subsidieregeling om financieel bij te dragen aan het groot onderhoud van deze dorpshuizen.
4. We stellen een subsidieregeling op voor verbouw-nieuwbouw van dorpshuizen.

Kwaliteit (toelichting)

Doelstellingen

Wij zoeken de verbinding met de dorpen en enthousiasmeren inwoners om initiatieven te starten om hun leefomgeving te verbeteren

Wanneer inwoners een initiatief hebben, denken we als gemeente mee vanuit de mogelijkheden. Wij hebben daarvoor duidelijke kaders. Daarbij is maatwerk mogelijk in ieder dorp en voor elk initiatief.

Maatregelen

In 2024 stelt de gemeenteraad dorpenbeleid vast

Omschrijving (toelichting)

De dorpen spelen een belangrijke rol in Opsterland. Ze zijn van belang bij allerlei beleid van de gemeente. In 2024 formuleert de gemeenteraad daarvoor een gemeenschappelijke basis in nieuw dorpenbeleid.

Kwaliteit (toelichting)

Wij organiseren in 2024 in elk dorp een dorpstafel

Omschrijving (toelichting)

Wij organiseren dorpstafels in de dorpen. Daar gaan we met mensen en organisaties in gesprek over wat er speelt in het dorp.

Kwaliteit (toelichting)

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren	Eenheid	Opsterland			Nederland		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar	638	653	654	796	805	825
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 tot en met 21 jarigen	1%	1%	*	1%	1%	*
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	% Kinderen in uitkeringsgezin	4%	4%	*	6%	6%	*
Achterstand onder de jeugd - Werkloze jongeren	% Werkloze jongeren	3%	2%	*	2%	2%	*
Netto arbeidsparticipatie	% Van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	69%	71%	73%	70%	70%	72%
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	379 ^	292	*	460^	431	*
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	173	*	207	202	*	198
Jongeren met jeugdhulp	% Van alle jongeren tot 18 jaar	10,2%	9,6%	11,1%	11,9%	10,5%	13,2%
Jongeren met jeugdbescherming	% Van alle jongeren tot 18 jaar	1,7%	1,7%	1,4%	1,2%	1,2%	1,2%
Jongeren met jeugdreclassering	% Van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,2%	0,3%	0,3%	0,4%	0,3%	0,3%
WMO Clienten met een maatwerkarrangement	Aantal per 10.000 inwoners	610	610	610	700	649	700

* voor deze periode zijn (nog) geen cijfers bekend (gemaakt).

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Bron geraadpleegd op 7 september 2023

^ De stijging van het aantal personen met een bijstandsuitkering t.o.v. 2019 wordt veroorzaakt door het beroep dat is gedaan op de (tijdelijke) TOZO regeling. Zonder deze regeling zien we geen significante wijziging in dit aantal bij de gemeente Opsterland

Wat mag het kosten

Mutaties in de reserves worden verwerkt in programma 0 maar niet alle reserves hebben betrekking op programma 0. Om een juiste financiële analyse per programma te kunnen maken zijn in onderstaande tabel de mutaties van programma 6 reserves meegenomen.

x €
 1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	Begroting 2023 (incl wijzigingen)	Begroting 2024	MJB 2025	MJB 2026	MJB 2027
Lasten	37.527	39.710	38.418	38.301	38.251	38.251
Baten	10.352	11.448	10.192	10.066	9.941	9.816
Saldo voor bestemming	-27.175	-28.262	-28.226	-28.235	-28.310	-28.435
Mutaties reserves						
Lasten	30	30	30	30	30	30
Baten	140	289	-	-	-	-
Saldo na bestemming	-27.066	-28.003	-28.256	-28.265	-28.340	-28.465

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2023	Begroting 2024	Mutatie begroting 2023/2024
Saldo per taakveld			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-2.142	-2.256	-114
6.2 Wijkteams	-1.586	-4.323	-2.737
6.3 Inkomensregelingen	-2.888	-2.037	851
6.4 Begeleide participatie	-3.292	-3.300	-8
6.5 Arbeidsparticipatie	-1.188	-1.213	-25
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	-1.688	-970	718
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-6.291	-5.853	438
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-5.845	-5.328	517
6.73 Pleegzorg (a) Gezinszorg (b) & Jeugdhulp met verblijf overig (c)	-1.550	-1.564	-14
6.74 Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf(a) & Gesloten plaatsing (c)	-1.150	-1.150	-
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	282	368	86
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-924	-600	324
Saldo voor bestemming	-28.262	-28.226	36
Storings reserves			
Verbouw dorpshuizen	-30	-30	-
Totaal storings reserves	-30	-30	-
Onttrekkingen reserves			
Perspectiefbrief 2023	289	-	-289
Totaal onttrekkingen reserves	289	-	-289
Saldo na bestemming	-28.003	-28.256	-253

Toelichting op de financiën
Het saldo van dit programma is in 2024 € 253.000 nadeliger dan in 2023

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie geeft in 2024 een nadeel van € 114.000 ten opzichte van 2023

In 2023 zijn er tijdelijk extra middelen voor inburgering van € 97.000 beschikbaar gesteld (perspectiefbrief 2023). Dit budget vervalt in 2023 en geeft een voordeel in 2024. Vanaf 2024 is er geen tijdelijk inzet meer voor het dorpenbeleid. Dit budget van € 60.000 vervalt in 2024 en geeft een voordeel. Voor een haalbaarheidsonderzoek voor de Skâns is in de raadsvergadering van 6 maart 2023 eenmalig € 30.000 budget beschikbaar gesteld. Dit geeft een voordeel in 2024. De toerekening van de directe personeelslasten geeft een nadeel van € 303.000. De overige verschillen geven een voordeel van € 2.000.

Taakveld 6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen geeft in 2024 een nadeel van € 2.737.000 ten opzichte van 2023

Voor het versterken van de toegang is het budget in 2024 € 195.000 lager ten opzichte van 2023 (perspectiefbrief 2023), dit is een voordeel. Voor preventievoorzieningen was in 2023 eenmalig € 50.000 meer budget beschikbaar voor het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek voor OKO (perspectiefbrief 2023). De toerekening van de directe personeelslasten geeft een nadeel van € 2.982.000.

Taakveld 6.3 Inkomensregelingen geeft in 2024 een voordeel van € 851.000 ten opzichte van 2023

Het budget voor de energietoeslag is tijdelijk en is niet begroot in 2024. Dit geeft een voordeel van € 723.000. De kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen geven in 2024 een nadeel van € 20.000. De toerekening van de directe personeelslasten geeft een voordeel van € 147.000. Overige verschillen geven een voordeel van € 1.000.

Taakveld 6.4 WSW en beschut werk geeft een nadeel van € 8.000 ten opzichte van 2023

De toerekening van de directe personeelslasten geeft een nadeel van € 8.000.

Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie geeft in 2024 een nadeel van € 25.000 ten opzichte van 2023

Als gevolg van het wegvallen van budget voor extra inzet van personeel is het budget in 2024 € 60.000 lager. Dit is een voordeel. De toerekening van de directe personeelslasten geeft een nadeel van € 85.000.

Taakvelden 6.6. Maatwerkvoorziening (WM)) geeft in 2024 een voordeel van € 718.000 ten opzichte van 2023

De toerekening van de directe personeelslasten geeft dit voordeel in 2024.

Taakveld 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+ geeft in 2024 een voordeel van € 438.000 ten opzichte van 2023

De toerekening van de directe personeelslasten geeft dit voordeel in 2024.

Taakveld 6.72 Maatwerkdienstverlening 18- geeft in 2024 een voordeel van € 517.000 ten opzichte van 2023

De toerekening van de directe personeelslasten geeft een voordeel van € 452.000. Daarnaast is er een voordeel van € 65.000 als gevolg van een verlaging van de budgetten voor Jeugdzorg.

Taakveld 6.73 Pleegzorg, Gezinsgericht en Jeugdhulp met verblijf overig geeft een nadeel van € 14.000 ten opzichte van 2023

Er is in 2024 meer budget voor deze vormen van Jeugdzorg, dat geeft een nadeel van € 14.000.

Taakveld 6.74 Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf, Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf en Gesloten plaatsing is ongewijzigd in 2024

Taakveld 6.81 Geëscaleerde zorg 18+ geeft een voordeel van € 86.000 ten opzichte van 2023

Er is een nadeel van € 125.000 door een lagere bate op het onderdeel Beschermd Wonen. Daarnaast is er een voordeel op de toerekening van de directe personeelslasten van € 211.000.

Taakveld 6.82 Geëscaleerde zorg 18- geeft een voordeel van € 324.000 ten opzichte van 2023

De toerekening van de directe personeelslasten geeft dit voordeel in 2024.

De mutaties in de reserves geven in 2024 een nadeel van € 289.000 ten opzichte van 2023

In 2023 is een aantal budgetten incidenteel verhoogd in de perspectiefbrief 2023. Dit betreft inburgering (o.a. invoering Wet Inburgering, zie taakveld 6.1), versterking toegang (inzet data-analist, zie taakveld 6.2), preventie (haalbaarheidsonderzoek OKO, zie taakveld 6.2) en dorpenbeleid (uitwerking koersplannen en dorpsvisies, zie taakveld 6.1). Deze resultaatsbestemmingen zijn in 2023 bij dit programma aan de Algemene reserve onttrokken, dit geeft een nadeel van € 289.000.